

„Gæca, son boatta balvaiguim, ja juokke ealbme galgga-su oaidnet, maidai si gudek læk su eadarettim.“

Nr. 21. 19ad jakkegærdde.

Korsfjordast 15ad november 1917.

Redaktor: Henr. Olsen.

Ibmel nuftgo suogje ja vække.

►Ibmel læ min suogje ja min gievrravuotta, nuftgo vække atestusa siste gavdnum sagga stuoresen. Salm. 46, 1.

Dat gavdnujek olbmuk, gudek ellek Ibmeltaga nuft gukka go dat manna burist juokke dinga dafhost, nuft gukka go si vagjolek bæivadaga ja miettegiedagævad siste, go sist i læk mikkege vaddoid, ige hedid — nuft gukka ellek mangas alma jurdašæmest Ibmel ala, si birggijek „hui burist“ su taga.

Mutto divte vuostegiedagævad dæivvat sin, divte sin boattet jogo hæde daihe roappanæme sisa, de šadda gal æra jiedna arpoi. Go hætte šadda stuoremus, de boatta jurda Ibmeli, de læ gal buorre dorvastet su væke ala.

Nuft læ mangas — go si læk boattam erinoamaš fakkistak hæggavaddoi, jogo mæra alde garradalke siste daihe æra lakai, de læk si obba vaimo eiegnælemus bodnest euvvom Ibmelest væke ja gagjujume, si læk ouddandoallam sin stuora hædesek doargestægje saniguim ja suorgganam vaimoin — dam Ibmeli, gæst si æi fuollam daina beivin go burist manai buok, ja goas si daidde vel eritçilggim su friajurddagiguim.

Ja i duššefal læmaš euvvom Ibmeli hæde siste, mutto si læk dakkam maidai stuora loppadusaid sudnji: Jos don gajok mu hæga duššæmest, de aigom mon dast-

manjel oskot du ala ja balvvalet du obba vaimostañ.

Ibmel gulai sin hætteeuvvom ja gajoi sin hæga. Mutto moft læ daina „buorre“ loppadusain? Juo, go sin hægga læi gagjujuvvum ja buok hætte bagjel, de vajaldatte daihe erithoiggadegje si loppedeme ja valdde ællet dam sæmma ibmelmættom dile.

Maggar fastes ibmelbikkadus!

Ustebam, lækgo don okta sist, gutte læk nuft ferim? Dovdakgo don ječad fast? Orrogo dat soap-pamen du oamedovdo suobmani Ibmel harrai?

Dat læ mangas gudek adnek Ibmel suogjen ja vækken hedi siste dam lakai — dadebahabut. Sist læ dat jorgo oaivvel atte duššefal vaddoi ja balo siste læ buorre rabbat Ibmel lusa, mutto mudoi gal cevcek si ječasek navcaiguim.

Daggar gævatuslake læ suppetatte. Ibmel i dato diettet ige fuola miettat daggar „hætekristalæšvutti“. —

Mudoi læ dat nuft atte Ibmel læ suogje ja vække vuost su æcalaš manaidi, gudek dorvastek su ala juokke aiggai, daihe dat læš miette-daihe vuostegiedagævad, dak gudek læ oappam dovdat Ibmel nuftgo sin buok.

Ibmel datto olbmuid væketet vuost suddo hædest, gagjot sin hævvanæmest dam bodnetes apparassi.

Ja dak olbmuk læ æska likkolaža, gudek læ occam Ibmel, euvvom sudnji ja gavdnam su, go si aicce atte si legje hævvanæmen suddo ja dubmitusa njielo sisa, ja oidne dævvaset atte aido

daggar vaddost ferttjegje si gagjujuvvut — maksos maid dat læš aiggom makset.

Dat læ buok darbašemus atte suddolaš gagjujuvvu vuost agalaš hævvanæmest sielo dafhost, atte son dovdata darbašvuoda oažžot sielos bestujuvvut. Nuft gukkago son ælla suddo siste ja jotteles lavkiguim manna gadotusa guvllui, de læ su dille heitog, ja farga satta son šaddat bærgalaga visses oabmen. Damditi vuost occat Ibmel vuoiņa ašin, oamastet osko loppadusain su, giddadoallat sust buorre ja baha beivin, ællemest ja jabmemest.

Dat olmuš, gutte datto Ibmel suogjen ja vækken dam lakai, i galga hæppašuvvut.

Nubbe bælest i læk dat diedostge mu oaivvel atte olbmuk æi galga euvvot væke Ibmelest, go si læk hæggavaddost daihe æra rumašlaš hædest. Dam im eisege aigo mon eritçilgget. Dastgo Ibmel væketa buoklagaš hædest; mutto mi berrip sæmmast muittet atte son i dato oažžot mist guoros ja narrijuvvum loppedemid (Sard. 5, 3—4). Son datto mist rabas ja duotta vaimo ja alelassi dorvastæme ječas ala. Dat læ nuft ollok gudek duodaštek su buorrevuoda. Loga maid David cælkka Ps. 18, 1—2.

Henr. Olsen.

Viellja-dærvuodak.

Mon doydam baggo saddet min rakis vieljaidi samidi vaimolaš viellja-dærvuodaid čada min rakis „Nuorttanaste.“ Ja mon aigom

dørvatet din dai apostal saniguim mak čuožžok las Timoteus brevast, kap. 1, 15: „Dat læ jaketatte sadne ja ollaset dokkalaš vuostai valddu juvvut atte Kristus Jesus bodi mailbmai suddolažai bæstet, gæisarvest mon læm stuoremus.“

Dat læ aulogas sakka ovta vaivan suddolažži, gutte aibaša bestujume ja rathe mannai. Go siello vakkasa dovdastæbmai suddo ja su lappum diles, de læ davja nuft atte olmuš vigg ja ješ bæstet ječas. Matto i dat mana. Dat šadda dušše gavvaluššam. Jos mi satašeimek väketet ječamek, de i lifči læm darbašlaš Ibmeli saddet su barnes mailbmai bæstem diti suddolažaid.

Dat stuora dovdodakko atte Ibmel saddi su barnes ja atte son jami ruosa alde Golgatast mæredavvum aiggai suddolažai oudast, čajeta atte mi læimek ollaset ja dievvaset lappum ja aibas hædalaža ješaldamek. Ja guddujuvvum ješaldsesæmek lifčimek mi agalažat lappum. Dast læ buokak ovta muddost, sikke samek ja dačak, sikke avdak ja skælmak. Dast i læk erotus.

Mutto Jesus bodi bæstem diti buokaid, ja son jami buokai oudast. Damditi sattek buokak šaddat Ibmel rakis mannan osko bokte su nama ala. Dat čuožžo bibalest atte nuft ædnagak gudek vuostai valdde Jesus, si ožžu vuoiggadvuoda šaddat Ibmel mannan. Dat læ stuores, dat.

Damditi čuožžo maidai: „Gæčaman stuora rakisvuoda Ačče læ čajetam migjidi atte mi galggap gočoduvvut Ibmel mannan.“

Rakis ustebak! Mi æp daide oaidnaladdat dabe ædnam alde, mutto vuostai valddep mi Jesusa, de galggap mi dæivadet gærde almest. Vuoi dæivadepok mi loapadassi dobbe!

Mon rakistam samid ja dærvatam din buokaid rakisvuoda siste.

Din addujuvvum
L. D y b.

Olmai, gi i sattam verroi bigjujuvvut.

Muttom boares tuiskalaš pappa læi ansaškætta ožžom bæggalmasa dast atte læi čoaggam rušaid, dainago son eli sæstevažat.

Muttom bæive go pappa læi oappaladdamen buccid, dæivai son værrolignegolbma, gutte dallanaga valdi su skuvli.

„Lægo dat duotta, hr. pastor, atte Dist læ obmudak?“

„Juo,“ vastedi pappa, „mon læm juoga lakai rigges olmai.“

„Vai nuft,“ celki lignimolmai ja valdi merkkimgirje ouddan, ja jærrali man ollo son suiti.

„Mon æigadušam buorre dærvasvuoda,“ vastedi pappa, „ja dat læ buoreb go riggodak.“

„Buorre dat læ,“ celki nubbe, „mutto mi læ Dist æmbo?“

„Must læ buorre akka,“ vastedi pappa, „ja dat læ ollo æmbo vœrtta go bærralak.“

„Gratulerim,“ celki lignimolmai čokkalet, „mutto igo pappa suite æmbo?“

„Juo, must læ dærvas, čabbat sivdneduvvum ja jegolaš manak, ja dat læ arbbe Hærrast, mi dakka riggesen.“

„Epetgo Di suite æmbo?“ jærrai olmai fast.

„Juo, dagam gal; mon suitam sida almest ja Vuoiņa duodaštusa mu vaimostam dasa atte mon læm Ibmel manna.“

„Epetgo Di suite mudoi æra obmudaga?“

„Im, i mudoi læk šat æmbo,“ celki pappa.

„Hr. pastor!“ celki lignimolmai, Di suitebetet ollo, mutto Din obmudak i sate værrolignijuvvut.“

Mailme-soatte.

Italianalažak gillajek

stuora tapaid.

Tuisklanda soattevækka læ čajetam dam soađe vuolde, atte dat læ burist sattam čoavddet su stuora doainatusas. Dam ovta stuora tapa nubbe maņest læ dat lasetam dai alliertaidi. Æi duššefal dak smava našonak læk boattam dovdatt hirmosvuoda dam »stallečormast, mutto maidai dak stuorra.

Ial læ gæčam Italien vuorbbaatte gillat sæmma garra dile. Italialaš æna bagjelgovdida vašalažast, ja dat læ dušše smaves ain dasa mi daidda gæčat dam ædnami oassen.

Nuftgo dak ænemusak daiddek juo lokkam ja gullam, de læba Tuisklanda ja Østerrika bigjam gosi buok soduo militarfamosga sisa duššendakkam diti Italien. Erinoamaš vuostai čuožokættes famoin læ dak tuiskalaš ja østerrikalaš soattevægak fakkistaga falletam italianalažaid, agjam dai gukkas maņas, valddam ruoktot Gørz ja maidai italialaš gavpugid.

Dam rajest go dat stuora falletæbine algi dam italialaš frontast, læ tuiskalažak ja østerrikalažak valddam — dušše moadde bæivest — 180,000 — ovta čuođe ja gavce loge duhat — fangaid ja 1500 kanonaid æreb ollo æra valdagid.

Englanda ja Frankrika læba doaimatam saddet väke Italiai, mutto dat daidda ollet ila maņņed.

Englanda ja dat „fria appe“.

Lloyd George namatalla atte Englanda læ fievredam 13 miljon olbma, 2 miljon hæstaid ja 130 miljon ton galvoid bagjel æbe dam soađe vuolde. Dušše 3500 olbma læ sorbmašuvvam fievredame vuolde.

20,300 fangaid,

2000 hæstaid, 120 fartøjaid, 365,000 rubelid ja ollo æra galvoid valdde tuiskalažak maņemuš vuoto bokte Rigabugtenest.

Brasilien

læ erklærim Tuisklandi soađe, maņņel go fast læ okta brasilialaš damppa vuogjoduvvum.

Mæravuolašsoatte.

Mæravuolašsoatte manna oudæst nuftgo dabalažat sæmma vaibmolaðesmættom raidnemin. Tuiskalažak namatek atte si læk vuogjodattam ollo engelas dampaid maņemusta.

Engelasolbmak galggeket læt vuogjodattam 40—50 procenta tuiskalaš mæravuolašvadrasin Nordsjøenest ja Atlanterabest.

Aibmosoatte.

Zeppelin-aibmoskipaiguim manna dam soađe vuolde hæjos lakai. Tuiskalažak massek daina ovta nubbe maņest jamma. Mutto værramusat

manai duvle dast, go franskolbmak vuolasbačče oktanaga 4—5 zeppelinä. Dak legje ruoktotboattenen manjelgo legje London oappaladdam. Mutto garrabiega ja mierka gæčeld ferttigje dak boattet ja biedganet mietta Frankrika, gost dak šadde vašalaža visses oabmen.

Dam vides mailmest.

Präsident Wilson

læ loppedam addet Amerika nissonidi stemmimvuoiggadvuoda.

Dat issoras vuogjodatem Nordsjøenest.

11 darolaš mærraolbma dušše ja 5 havvaduvvujegje dam hirmos vuogjodæme vuolde Nordsjøenest 17. oktober.

Kristiania mærraolbmasærvve læ olgusaddam ovta čallag, mast dat oudandoalla fastesvuoda ja hæppasæme tuiskalažai vuostai vuogjodæme bokte Nordsjøenest.

Mada- ja Davvepolajottek Roald Amundsen ja Otto Sverdrup læba ruoktotaddam buok tuiskalaš medaljaid daihe čigŋa-ordenid nuftgo vuostalastem Tuisklandi dai ollo vuogjodemi dahost darolaš dämpai guovddo.

Stuoradigge

bođi fast čoakkai čakčaboddi 29ad oktober. Præsidentä Mowinckel muitoti, go son doalai buristboattensarne stuoradiggai, mærraolbmaid, guđek læk ferttim oaffaruššat hægasek vanhemædnam oudast, skappodedin borramuša min albmugi.

Dal læi fast nubbe gærde atte nisson læ boattam stuoradiggai. Stuoradiggeolbma, professor Sceland suppleanta Troandemest, nieidda Sara Christie, læ goččujuvvum boattet stuoradiggai ja læ valddam saje miitærkomiteai.

Fast odđa rikskansler.

Tuisklanda rikskansler Michaelis i šaddam boaresen su odđa amimatest. Son læ juo fast dakkam æro. Odđa rikskansleren læ namatuvvum su sagjai Bayern ministarpræsidentä, grev von Hertling.

Italien radditus

læ æro dakkam. Odđa radditus læ

namatuvvum. Orlando læ vuostasministar namma.

Englanda

aiggo fast bevilget 7 milliard kruvna soattai. Dak bæivalaš olgusgolok læ 137 miljon kruvna. Englanda nettostatavælge læ dal 50 milliard kruvna.

Hirmos dai summaid maid soatte njiella. Jurdaš go uccanaš oasse lifči daina avvirduvvum olmušsokkagodde vuoinalaš ja rumašalaš buorren, man æralakai čuovggadebbo dalle oidnuši mailbme odne!

Stuibmedabme

bæggotuvvu dam maneb aige daina soadaidægje ædnamin æmbo albinoset go dat læmas — æreb Ruosaædnam, gost dat gulla juo bæive ordnegi.

Dal bægga sagga stuime birra maidai Tuisklandast, ja vela soaldati gaskast.

Daddeke, i dat goit læk imašge, jos vela stuibme daihe vuostehakko gullu. Dastgo dat šadde æmbo ja æmbo čielgos atte olbmuk vaibbagottek soadest ja aibašek rafhe manjai. Mailbme bonjada varai ja bakčasi siste ja i aigo vuollanet ouddalgo læ nuft vuoinetuvvam atte i šat nagad maidege.

Hirmos ješrangaštæbme!

Australien

læ maidai gielddam olgusfievredæmest buoklagaš galvoid Skandinavai ja Hollandi.

Ruotarika

læ massam 224 olbmu mæravuolaššoađe bokte daihe duššaduvvum soatteminain.

19 dampa

læ Norga massam oktober manost.

Oktibuok læ Norga massam labuidi 700 dampa mæravuolaššoađe ja soatteminai bokte.

Mi æp oažo sokkar.

Amerika læ mæredam ruoktotdoallat buok dam sokkara, maid dak noitrala ædnamak legje dinggom ja læi juo garves olgusfievreduvvt.

Salttesalledak nokka.

Englanda læ dat ædnam mi satta skappot ænemus salledid. Rafhe aige olgusfievredi dat su ænemus salledgalvos Tuisklandi ja Ruosaædnam;

mutto go soatte bodi, de moivvašuvai buok. Englanda ješ i fuola borrat salttesalledid, ja dæmditi olgusfievreda dam galvo.

Dal læ 2,500,000 — bælgoalmad miljon — farppal salttesalledak Englandast orromen olgusvuovdekætta, ja æi dieđe rađe maid galggek dakkat daiguim.

Olmuš galgaši jakket atte salttesalledak valddušægje gitosin, nuft ollo æmbo go mi ælep aigi siste, goas juo olbba mailbme čuožžo vuodost muttoi nælggehedin.

300,000 sala muoraid

læ rekinastujuvvum atte Kristiania gavpug darbaš boalddamuššan boatte jage. Dat gudna mi dam muorrahivvodagast boatta, dagasi ænagilvvag 75,000 kruvna ouddi.

Mærrasoatteskuvla

min ædnamest læ gieskad doallam 100-jagejubileum. Dat skuvla læ Horten gavpugest, gost læ maidai miip marina oaivvestašona.

200,000 odđa 10-evrek

gerggek ja olgussaddijuvvujek daina beivin Kongsberga myntafabrikast.

Mi galggap oažžot maidai 1- ja 2-kruvnasaš sæddalid. Manemus stataraadast læ boattam arvvalus dasa.

Uccedam diti hæde.

Dam divras ja vaddes aige dakkujuvvu ollo min ædnamest væketam diti hættegillajegjid ja daid gæk hæjot čuožžok ælatusa dahost, erinoamačet stuoreb gavpugin.

Nuft læ Kristiania gavpuga gieldda gukkeb aige juo doallam dam buorredakke ordneg atte vuovddet gaska bæiveborramušaid halbes haddidi. ja manga sajest gavpugest gavdnujek daggar borramušolgusvuovddemsaiek.

Dam dalve galggek 46,000 halbes gaskabæiveborramuš-oase vuvddujuvvut bæivalažat Kristianiast.

Bargotesvuotta

balatuvvu šaddat stuores dam dalve maddebæle guovloin min ædnamest. Ollo barggek — æi uccemusat olggo ædnamlazak — jottek dam aige oadedin bargo. Mutto manga fabrika ja barggodoaimatusa læ ferttim orostuvvut, go æi sate skappot bierggasid, mak gaibbeduvvujek doalatam varas bargo.

Unjargga oažžo raddebuccisida.

Dam 19. oktober dast mañemusta vihatuvvui okta raddebuccisida (tuberkulosehjem) Unjargast Gokgiedde giellapapa Beronka bokte. Sida læ bajashuksijuvvum dam særvest mi goččujuvvu »Nationalisærve soattam diti tuberkulose vuostai« ja doaimatus læ valddujuvvum Darolaš Samemiššon-særvest.

Olles garvesen maksa sida arvo mielde 30,000 kruvna, ja dast galgga læt sagje 10 buoccai.

Soattedigge

dollojuvvi dast muttom vakko Hammerfestast bagjel soames militærbietalegjid. Guovtes šadde dubmijuvvut 90 bæivvai giddagassi, okta gavpuggandda 50 bæivvai ja okta seršanta 10 jandur arresti, go læi submim su balvvalusgædnegasvuodas.

I guoska Sameædnami.

Provierterimdepartementa læ dal merredam alemushaddid marga sorta borramušgalvoidi, nuftgo vugji, laki ja mielkkai. Vuostačedin læi doaivvo, atte dak hadde galgge gullat mietta min ædnam; mutto dal dittujuvvu atte dak æi guoska Sameædnami — goit mielke, vuoja ja lavea dahost, jos dat mañnel i nubbastuvvuš.

Norga raddetus

læ saddingam dam tuiska radditussi vuostalastemčallag vuogjodæme gæčeld darolaš dampaid Nordsjøenest 17ad oktober.

Mañemuš oddasak.

Italianalažak massam

250,000 fangaid.

Italianalažai tapa šadde værrab ja værrab. Tuiska ja østerrikalas soattevægak bakkijek oroskættæ oudasgavlui Italiast ja dakkek stuora valdagid. 250,000 fangaid læ Italien massam dam hirnos stuora slagast, æreb dai čuđi duhati mielde jabuid ja sarjaduvvumid.

Issoras olmušnuovvam! Ja æmbo ja æmbo lassanek oaffarak.

Suomaædnam republikka.

Ruošaædnam radditus læ boattam dam fuobmašabmai atte dat læ buoremus dakkat Suomaædnam republik-

kan. Dat galgga oažžot ječas pæsidenta ja stuora digge, mutto olggoædnamlas politikalaš ašek galggek ordnijuuvvut særvalagai Ruošaædnamin.

Oaidnet aito šaddago dal mikkege dast atte Suomaædnam oažžo ješfria- vuoda.

Ruošaædnam.

Værrab ja værrab dille.

Dilalašvuotta Ruošaædnam læ daggat atte dat læ aivefal moivve ja fast moivve, mi vidana ja dakka hirnos fierraleinid mietta dam stuora rika.

Radditus læ aibas famotæbme asatet ordneg. Buok dam mieldeletok læ giddavaldum ja arresterijuvvum æreb Kerenski, gutte læ bataran; mutto buok dakkujuvvu oažžom diti giddagassi bigjat maidai suge.

Barggi- ja soaldatiradde læ olgusaddingid dieđetusa mietta Ruošaædnam aite buok fabmo gulla dal sigjidi, ja atte radditus læ eritbigjum.

Sistædnamsoatte læ bočidam, ja i læk buorre diettet moft dat mañčassi loappa Ruošaædnamin.

Obba mailme aiccamvuotta læ jorgetuvvum Ruošaædnam vuostai, ja juokke bæivve satta buktet odđa fak- kistak sagaid dobbe

Dat læ lagamusta jakkemest atte Ruošaædnam dal fertte dakkat rafhe sierranassi Tuisklandain. Ja Ruošaædnam lifči juo aigga dakkam rafhe duoina ædnamin, jos dat lifči ožžom dasa lobe Englandast. Mutto daidda dat goit ruošketet.

Salledak stanggiuvvum Korsfjordast.

Dam mañemuš vakkost læ stanggiuvvum arvo mielde 4—5000 kasa čabba, buoides sæktesalledak dast Korsfjordast. Viitta kruvna galgga læt hadde kasast.

Muite jakkemolssom!

Jakkemolssom lakkana, ja blađde boatta orostet buokaidi, guđek æi læk maksam dam jage oudast. Damditi muitotep mi dai gudnijattujuvvum doallid, guđek ležžek ain velgolažak, læt nuft usteblaža atte ođasmattet blađekontingenta.

Go guovte jage oudast maksu- juvvu havalassi daihe velgolaš kon-

tingenta dam jagest ja ođasmattem boatte jakkai, de sestujuvvu porto, dal go 25 evre manna juokke gærde dam odđa poasta-laga mielde, go blađe dinggom-ruttabrevak saddinguvvujek.

Mi fallap dast vuogas arvvalusa: Go æmbok servvek okti ja buokak saddingek kontingenta sæmma brevast de sestek si marga 25 evre ja maidai čallemparid ja lakerim.

Nuft lavijek Guovddageino-doallek dakkat, ja dam mi sattep gočodet fieđolašvuottan.

Bladdekongingenta

satta vuostaivalddujuvvut sardnedægjest F. Lund, gutte dal læ jotteimen Løevnjast ja Lagesvuonast. Sust læ maidai kvitteregsæddalak.

Sæmmast savvap mi Hærra rafhe ja buristsivdnadusa dam nuora olbma ja su matkeguoine Ingvar Nilsen mielde, nuftgo mi maidai doaivvop atte min dača ja same ustebak rabastek sikke vaimo ja sida sodnoidi dobbe gost soai jotteba lbmel sanin.

Darolaš universalbalsam.

Buoremus dalkas læsme, lattobakčasi, časkataga, norddadæme, bonjatangai, čielggebakčasa, vuoisataga, čuggotaga ja nuorvodavda vuostai, bakčasi vuostai giedain ja julgin, ja dai moaddelagaš radde- ja čovjebakčasidi, nuftgo maidai oaivvebakčasi, badneverkki j n. v.

Maksa 2 kruvna ja 50 evre 250 gramma boattal (flaske).

Makso galgga alo dinggom mielde čuovvot, ja go 5 boattal ostujuvvujek, de saddinguvvujek dak fragtafria.

Narvik tek. kem. fabrik,
Narvik.

Garver Nils Gundersen Tromsø.

Sisaoasta alemus haddai buoklagaš- nakid: Čævræ-, rievæn-, buoiddag-, savca-, galbe-, gusa-, hæsta-, bočumæse-, gumpe- ja gætkenakid. Buok hadde læ alemus davabælde Bergen.

Mon læm dat vuostas gutte nakke- haddid Sameædnam bajedam bajas.

Prenttejuvum »Nuorttanaste« prentimrak- kanusast, Korsfjordast.